

Νομική συνδρομή ΠΕΝΙΑΣ από το Ειρηνοδικείο της περιοχής σας

1. Τι είναι τα δικαστικά έξοδα και ποιος είναι κατά κανόνα υπόχρεος για την καταβολή τους;

Δικαστικά έξοδα είναι κυρίως η δικαστική δαπάνη για την ενέργεια διαδικαστικής πράξης, όπως και τα τέλη χαρτοσήμων,

εισφορές υπέρ διαφόρων ταμείων, η προείσπραξη της δικηγορικής αμοιβής και το παράβολο ερημοδικίας. Κατά κανόνα, υπόχρεος για την καταβολή τους είναι εκείνος που προκαλεί τη διαδικαστική πράξη, ενώ, σε περίπτωση ήττας του διαδίκου, εκείνος που ηττήθηκε, καταδικάζεται να πληρώσει τα έξοδα.

2. Τι είναι το ευεργέτημα πενίας;

Ο δικαιούχος ευεργετήματος πενίας απαλλάσσεται από όλα τα δικαστικά έξοδα και ιδίως από τα τέλη χαρτοσήμου, το τέλος απογράφου ή τις προσανυξήσεις των τελών αυτών, από τα δικαιώματα των συμβολαιογράφων και των δικαστικών επιμελητών, από τα έξοδα σχετικά με τους μάρτυρες και τους εμπειρογνώμονες, καθώς και από τις αμοιβές δικηγόρων ή άλλων πληρεξουσίων.

Ήδη, εκτός από το ευεργέτημα της πενίας, που από παλαιότερα προβλεπόταν στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, έχει θεσπιστεί, με τον **Νόμο 3226/2004 (ΦΕΚ 24 Α/4.2.2004)** πλήρες σύστημα νομικής βοήθειας.

3. Ποιος δικαιούται ευεργετήματος πενίας;

Δικαιούμενοι ευεργετήματος πενίας είναι οι ακόλουθοι:

α.κάθε πρόσωπο (ημεδαπός) που δεν μπορεί αποδεδειγμένα να καταβάλει τα δικαστικά του έξοδα χωρίς να περιορισθούν τα απαραίτητα μέσα για τη διατροφή αυτού και της οικογένειάς του,

β.κοινωφελή νομικά πρόσωπα ή μη επιδιώκοντα κερδοσκοπικούς σκοπούς, καθώς και ομάδες προσώπων που έχουν την ικανότητα να είναι διάδικοι, αν αποδεικνύεται ότι με την καταβολή των δικαστικών εξόδων καθίσταται αδύνατη ή δυσχερής η εκπλήρωση των σκοπών τους,

γ.προσωπικές εταιρείες ή συνεταιρισμοί, εφ' όσον η καταβολή των δικαστικών εξόδων δεν μπορεί να γίνει ούτε από την εταιρεία ή τον συνεταιρισμό ούτε από τα μέλη τους, χωρίς να στερηθούν τα απαραίτητα μέσα για τη διατροφή αυτών και της οικογένειάς τους,

δ.αλλοδαποί, υπό τον όρο ότι υπάρχουν συμφωνίες αμοιβαιότητας, καθώς και πρόσωπα που δεν έχουν ιθαγένεια υπό τους ίδιους όρους με τους έλληνες υπηκόους.

Δικαιούχοι νομικής βοήθειας είναι οι χαμηλού εισοδήματος πολίτες κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δικαιούχοι είναι, επίσης, οι χαμηλού εισοδήματος πολίτες τρίτου κράτους και ανιθαγενείς, εφόσον έχουν, νομίμως, κατοικία ή συνήθη διαμονή στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Πολίτες χαμηλού εισοδήματος, θεωρούνται εκείνοι των οποίων το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει τα δύο τρίτα των κατώτατων ετήσιων ατομικών αποδοχών που προβλέπει η Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας. Σε περίπτωση ενδοοικογενειακής διαφοράς ή διένεξης, δεν λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα εκείνου με τον οποίο υπάρχει η διαφορά ή διένεξη.

4. Το ευεργέτημα πενίας παρέχεται για όλες τις διαφορές;

Το ευεργέτημα πενίας παρέχεται ενώπιον όλων των δικαστηρίων (πολιτικών, ποινικών και διοικητικών).

Χορηγείται σε διαδικασίες τόσο αμφισβητούμενης όσο και εκούσιας δικαιοδοσίας.

Η νομική αρωγή παρέχεται σε υποθέσεις τόσο ποινικού όσο και σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα.

5. Υπάρχει ειδική διαδικασία για επείγουσες περιπτώσεις;

Υπάρχει ειδική για επείγουσες περιπτώσεις διαδικασία, που καλύπτει, σε κάθε περίπτωση, τη χορήγηση του ευεργετήματος πενίας.

Η διαδικασία για παροχή νομικής βοήθειας σε επείγουσες περιπτώσεις δεν διαφέρει από τη διαδικασία για τις υποθέσεις μη επείγοντος χαρακτήρα.

Παρέχεται όμως συμβουλευτική βοήθεια. Επί ποινικών υποθέσεων η συμβουλευτική βοήθεια παρέχεται από τους εισαγγελείς υπηρεσίας και τους εισαγγελείς επόπτες των καταστημάτων κράτησης, και επί πολιτικών υποθέσεων από τους προέδρους υπηρεσίας των κατά τόπους αρμόδιων Δικαστηρίων, από τους οποίους θα ενημερώνονται οι ενδιαφερόμενοι για τη δυνατότητα ένταξής τους στο σύστημα της νομικής βοήθειας για πολίτες χαμηλού εισοδήματος.

6. Που διατίθεται το έντυπο της αίτησης για παροχή ευεργετήματος πενίας;

Δεν διατίθεται ειδικό έντυπο για την αίτηση χορήγησης του ευεργετήματος πενίας. Το ευεργέτημα πενίας χορηγείται από: α) το Ειρηνοδικείο, β) το Μονομελές Πρωτοδικείο ή γ) τον πρόεδρο του δικαστηρίου ενώπιον του οποίου εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η δίκη και αν πρόκειται για πράξεις που είναι άσχετες με δίκη, από τον ειρηνοδίκη της κατοικίας του αιτούντος.

Και για την νομική βοήθεια δεν υπάρχει συγκεκριμένο έντυπο. Παρέχεται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου. Η αίτηση αναφέρει συνοπτικά το αντικείμενο της δίκης ή της πράξης και τα στοιχεία που βεβαιώνουν τη συνδρομή των προϋποθέσεων για την παροχή της βοήθειας.

7. Ποια έγγραφα πρέπει να επισυνάψω στην αίτησή μου για παροχή ευεργετήματος πενίας;

Το ευεργέτημα πενίας παρέχεται αν, συνεπεία της καταβολής εξόδων της δίκης, ο αιτών κινδυνεύει να μην είναι σε θέση να συντηρήσει τον εαυτό του ή την οικογένειά του. Ως αποδεικτικά στοιχεία για τη συνδρομή των προϋποθέσεων αυτών, ο αιτών πρέπει να υποβάλλει:

α. πιστοποιητικό του δημάρχου ή του προέδρου της κοινότητας της κατοικίας του σχετικά με την οικονομική, οικογενειακή και επαγγελματική του κατάσταση, το οποίο βεβαιώνει ότι δεν είναι σε θέση να καταβάλει τα έξοδα χωρίς κίνδυνο γι' αυτόν και την οικογένειά του. Αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο, μη κερδοσκοπικό, να αποδεικνύεται πως γίνεται αδύνατη ή προβληματική η εκπλήρωση των σκοπών του και για προσωπική εταιρεία, πως ούτε από το ταμείο ούτε από τα μέλη της μπορούν να καταβληθούν τα έξοδα χωρίς να περιοριστούν τα απαραίτητα μέσα για τη διατροφή των ίδιων και της οικογένειάς τους,

β. πιστοποιητικό από την οικονομική εφορία που βεβαιώνει ότι κατά την τελευταία τριετία ο αιτών υπέβαλε δήλωση φόρου εισοδήματος καθώς και κάθε άλλου άμεσου φόρου, η οποία και ελέγχθηκε από την οικονομική εφορία,

γ. αν είναι αλλοδαπός, πιστοποιητικό του Υπουργείου Δικαιοσύνης που βεβαιώνεται ότι συντρέχει ο όρος της αμοιβαιότητας.

Στην αίτηση για νομική βοήθεια επισυνάπτονται τα αναγκαία δικαιολογητικά αποδεικτικά της οικονομικής καταστάσεως (ιδίως αντίγραφο φορολογικής δήλωσης ή βεβαίωση του εφόρου ότι δεν υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης, αντίγραφο δήλωσης περιουσιακής καταστάσεως, εκκαθαριστικού σημειώματος, Α.Φ.Μ., βεβαιώσεις υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας, ένορκες βεβαιώσεις) και αποδεικτικά της κατοικίας ή διαμονής, εάν πρόκειται για πολίτη τρίτου κράτους.

8. Που πρέπει να καταθέσω την αίτηση ευεργετήματος πενίας;

Η αίτηση για τη χορήγηση του ευεργετήματος της πενίας κατατίθεται στα παραπάνω δικαστήρια σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διακρίσεις.

Η αίτηση για νομική βοήθεια και τα δικαιολογητικά υποβάλλονται δεκαπέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δίκη ή την πράξη για την οποία ζητείται η παροχή νομικής βοήθειας στον ειρηνοδίκη, το δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου ή τον πρόεδρο του δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η δίκη και, εάν πρόκειται για πράξεις που είναι άσχετες με δίκη, στον ειρηνοδίκη της κατοικίας του αιτούντος. Η διαδικασία διεξάγεται ατελώς και δεν είναι υποχρεωτική η παράσταση με δικηγόρο.

9. Πώς να ενημερωθώ αν δικαιούμαι ευεργετήματος πενίας;

[Από τους προέδρους υπηρεσίας των κατά τόπους αρμόδιων Δικαστηρίων.](#)

10. Αν έχω τις προϋποθέσεις παροχής ευεργετήματος πενίας, τι πρέπει να κάνω;

Να κατατεθεί αίτηση κατά τη διαδικασία που παραπάνω περιγράφεται.

11. Εάν έχω τις προϋποθέσεις παροχής ευεργετήματος πενίας, ποιος θα επιλέξει το δικηγόρο μου;

Ο δικηγόρος επιλέγεται από το δικαστήριο που χορήγησε το ευεργέτημα, κατόπιν αιτήσεως του δικαιούχου. Ο δικαιούχος έχει υποχρέωση να αποδεχθεί το συνήγορο που του διορίστηκε. Ο διορισμός ισχύει μέχρι την οριστική περάτωση της δίκης ή της διαδικαστικής ενέργειας στον ίδιο βαθμό δικαιοδοσίας, καθώς και για την άσκηση ένδικου μέσου. Ο διορισμός δικηγόρου ισχύει ως παροχή δικαστικής πληρεξουσιότητας από τον δικαιούχο, στην έκταση που ορίζει το άρθρο 97 Κ.Πολ.Δ., εκτός εάν η απόφαση, με αίτηση του δικαιούχου, την επεκτείνει ή την περιορίζει.

12. Εάν πληρώ τις προϋποθέσεις χορήγησης ευεργετήματος πενίας, θα καλύπτει όλα τα δικαστικά μου έξοδα;

Η παροχή νομικής βοήθειας σε υποθέσεις αστικού και εμπορικού χαρακτήρα συνίσταται στην απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής μέρους ή του συνόλου των εξόδων της διαδικασίας και, εφόσον ειδικώς ζητηθεί, στο διορισμό δικηγόρου, συμβολαιογράφου και δικαστικού επιμελητή, με την εντολή να υπερασπιστούν τον δικαιούχο, να τον εκπροσωπήσουν στο δικαστήριο και να του δώσουν τη βοήθεια που χρειάζεται για να γίνουν οι αναγκαίες πράξεις. Η απαλλαγή περιλαμβάνει ιδίως τα τέλη χαρτοσήμου, το τέλος δικαστικού ενσήμου, το τέλος απογράφου και τις προσαυξήσεις τους, τα δικαιώματα των μαρτύρων, των πραγματογνωμόνων, τα δικαιώματα ή την αμοιβή του διοριζόμενου δικηγόρου, συμβολαιογράφου και δικαστικού επιμελητή, καθώς και την υποχρέωση εγγυοδοσίας για τα έξοδα αυτά. Η παροχή νομικής βοήθειας δεν επηρεάζει την υποχρέωση καταβολής των εξόδων που επιδικάστηκαν στον αντίδικο.

13. Εάν πληρώ τις προϋποθέσεις για μερική παροχή ευεργετήματος πενίας, ποιος θα πληρώσει τα υπόλοιπα έξοδα;

Ο αιτών.

14. Εάν πληρώ τις προϋποθέσεις χορήγησης ευεργετήματος πενίας, θα καλύπτει κάθε ένδικο μέσο που μπορεί να ασκήσω μετά τη δίκη;

Η νομική βοήθεια παρέχεται χωριστά για κάθε δίκη, ισχύει για κάθε βαθμό δικαιοδοσίας για κάθε δικαστήριο και αφορά και την αναγκαστική εκτέλεση της απόφασης. Προϋπόθεση, όμως, για την παροχή νομικής βοήθειας σε περιπτώσεις άσκησης και υποστήριξης ένδικων μέσων και βοηθημάτων είναι να είναι αυτά παραδεκτά και να μην είναι προφανώς αβάσιμα ή ασύμφορα. Συνεκτιμάται και η σημασία της υπόθεσης για τον αιτούντα.

15. Εάν πληρώ τις προϋποθέσεις του ευεργετήματος πενίας, μπορεί να ανακληθεί πριν το τέλος της δίκης (ή ακόμη και μετά τη δίκη);

Το ευεργέτημα πενίας μπορεί να ανακληθεί ή να περιορισθεί από το δικαστήριο, κατόπιν προτάσεως του εισαγγελέα ή και αυτεπάγγελτα εάν δεν συντρέχουν πλέον οι προϋποθέσεις χορήγησής του ή αν δεν ισχύουν ή έχουν μεταβληθεί οι συνθήκες της παροχής του.

Επιπλέον, εάν ο τυχών ευεργετήματος πενίας διάδικος ηττηθεί, δεν παύει να είναι υπόχρεος για την καταβολή μέρους ή του συνόλου των εξόδων του νικήσαντος διαδίκου, μόλις έχουν αποδεδειγμένα βελτιωθεί οι συνθήκες που επέβαλαν τη χορήγησή του.

16. Εάν κριθεί ότι δεν πληρώ τις προϋποθέσεις του ευεργετήματος πενίας, μπορώ να ασκήσω προσφυγή κατά της απόφασης αυτής;

Κατά της απόφασης του ειρηνοδίκη, του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου και του προέδρου του Πρωτοδικείου μπορεί να ασκηθεί προσφυγή από τον αιτούντα ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την έκδοσή της. Η προσφυγή εκδικάζεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Πρόσθετες πληροφορίες

Αν το πρόσωπο το οποίο ζητεί νομική βοήθεια σε υπόθεση αστικού ή εμπορικού χαρακτήρα έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ισχύουν οι ακόλουθες ειδικές ρυθμίσεις:

Δικαιούχος νομικής βοήθειας είναι και εκείνος που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις του νόμου, έχει όμως οικογενειακό εισόδημα που υπερβαίνει τα δύο τρίτα των κατώτατων ετήσιων ατομικών αποδοχών που προβλέπει η Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας, εάν αποδεικνύει ότι δεν μπορεί να ανταποκριθεί στα δικαστικά έξοδα λόγω της διαφοράς στις δαπάνες διαβίωσης μεταξύ του κράτους μέλους κατοικίας ή συνήθους διαμονής και της Ελλάδας.

Η απαλλαγή μπορεί να περιλαμβάνει και:

αα) την αμοιβή διερμηνέα,

ββ) τα έξοδα επίσημης μετάφρασης των εγγράφων που απαιτούνται για την επίλυση της διαφοράς και

γγ) τα έξοδα στα οποία υποβάλλεται ο αιτών για μετακίνηση προσώπου που συνδέεται με την υποστήριξη του αιτήματος του αιτούντος, εφόσον επιβάλλεται η αυτοπρόσωπη παρουσία του στο δικαστήριο και το δικαστήριο αποφασίσει ότι το εν λόγω πρόσωπο δεν μπορεί άλλως να μετάσχει στη διαδικασία.

νομική βοήθεια μπορεί να συνίσταται και στο διορισμό συνηγόρου για την παροχή νομικών συμβουλών με σκοπό τη διευθέτηση της διαφοράς πριν εισαχθεί αυτή ενώπιον δικαστηρίου. Διορισμός συνηγόρου για παροχή νομικών συμβουλών χωρεί και υπέρ προσώπου που έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στην Ελλάδα, αλλά ζητεί την παροχή νομικής βοήθειας για δίκη ή διαδικαστική ενέργεια σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έως την παραλαβή της αίτησης για την παροχή νομικής βοήθειας από την αρμόδια αρχή του αλλοδαπού κράτους μέλους.

Αρμόδια αρχή για την παραλαβή αιτήσεων προσώπων που έχουν την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή τους στην Ελλάδα για την παροχή νομικής βοήθειας από άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/8/EK του Συμβουλίου, είναι το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Η αρμόδια αρχή παρέχει συνδρομή στον αιτούντα, ώστε η αίτηση να συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά που γνωρίζει ότι απαιτούνται για να κριθεί η αίτηση και παρέχει δίχως δαπάνη του αιτούντος, εφόσον ζητηθεί, κάθε απαραίτητη μετάφραση της αίτησης και των δικαιολογητικών εγγράφων. Η αίτηση διαβιβάζεται στην αρχή του αλλοδαπού κράτους εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της, δεόντως συμπληρωμένη, και με μεταφρασμένα τα δικαιολογητικά έγγραφα.

© **ec.europa.eu**